

VI&EDOMMEN

Medlemsblad for Visens Venner København. Årgang 11, nr. 1 - Januar 2009

INDHOLDSFORTEGNELSE - NR. 1, 2009

Pladsreser-hvaffornoget???	2
Birgit Porsager er død.....	3
Det er forår. Alting klippes ned.....	4
Viseaften torsdag den 23. november.....	5
Viseeftermiddag søndag den 7. december.....	6
Indkaldelse til generalforsamling.....	7
Ophavsret for visevenner	10
Bestyrelsen m.m. – adresser, kolofon	16

HUSK KONTINGENTET – KR. 175,00
INDEN 31. JANUAR 2009
(og husk at angive navn og adresse tydeligt!)

PLADSRESER-HVAFFORNOGET???

Af Tonna Nørrelund

Bestyrelsen vedtog for nogle måneder siden at forsøge sig pladsreservation og nummererede borde, så medlemmerne kunne ringe/maile/sms'e og reservere deres favoritbord ved koncerterne fra og med januar 2009! Erfaringen har vist, at det fungerer fint i mange VV-foreninger.

Kim opfordrede publikum ved de første af sæsonens koncerter til at afprøve reserveringen. Vi har haft numre på bordene siden september, og 1 – én – har ringet og bedt om det bord, som af mange anses for at være et af de bedste i ”Stalden”!

Da tilstrømningen på koncertdagene desværre har vist sig ikke at svare til bestyrelsens høje forventninger, gemmer vi vores fine bordnumre og oversigtsplan over bordplaceringen væk. Men hvis medlemmerne igen begynder at trænges om pladserne, kan det hele hurtigt findes frem, og bestyrelsen kan genoverveje forslaget om nødvendigt...

Så altså – for Visens Venner København er alt ved det gamle:

Kom i god tid, hvis I vil have de bedste pladser. Døren åbnes som vanligt en halv time før koncerten!

BIRGIT PORSAGER ER DØD

Mindeord af Finn Schlanbusch

Den 19. december 2008 døde Birgit Porsager efter lang tids pinefuld sygdom.

Birgit blev medlem af Visens Venner København for mange år siden på foranledning af sin gamle veninde Margit Juul, og dermed fik foreningen et yderst kompetent medlem.

Udover at være en særdeles dygtig pianist og akkompagnatør havde Birgit, med sin store musikalitet, en veludviklet sans for netop visen, foredraget og opbygningen af en viseaften.

Det kunne man øse af under træning og tilrettelæggelsen af de mange arrangementer, hun deltog i. En overgang var hun medlem af bestyrelsen og bidrog her med mange vigtige og konstruktive forslag og kommentarer. På et tidspunkt blev Birgit desværre ramt af den selvusikkerhed, som andre medlemmer også periodevis har lidt af. Det resulterede i en lang tilbagetrækning, men hun var dog med igen til vort 50-årsjubilæum, hvor hun akkompagnerede Jørgen Jacobsen i "Trianglen" (billedet stammer fra denne lejlighed).

Allerede på det tidspunkt havde hun problemer med en springfinger på højre hånd, som vanskeliggjorde spillet og senere, efter et par uheldige operationer, helt ødelagde hendes mulighed for at bruge den hånd.

Således enhåndet deltog Birgit alligevel i begyndelsen (november 2004) i Susannes arrangement "2 gange Andersen", men måtte hurtigt opgive og overlade pladsen til Ragnhild Dissing, (som vi var så heldige at få med i foreningen).

Siden stødte andre plagsomme og pinefulde sygdomme til og Birgits sidste år blev tunge.

Det er således adskillige år siden foreningen mistede et dygtigt og skattet medlem, men ved meddelelsen om Birgits død er det tid at mindes.

DET ER FORÅR. ALTING KLIPPES NED.

”Der beskæres i buskadser og budgetter” (Benny Andersen, 1981). Det er et stykke tid siden, at Visens Venner København var en overskudsforretning. Det skyldes hovedsagelig svigtende aktivitet i foreningen.

Det kan man græde længe over, men jeg vil i stedet opfordre alle medlemmer til at tænke, vælge og handle: ”Hvilke aktiviteter kan og vil jeg gerne dyrke sammen med foreningens øvrige medlemmer?” Det spørgsmål finder jeg vigtigt som optakt til den ordinære generalforsamling torsdag den 12. marts (se indkaldelse side 7). Bestyrelsen vil her foreslå, at aktivitetsniveauet i sæsonen 2009/2010 tilpasses efter, hvad medlemmerne giver tilsagn om på generalforsamlingen eller gerne før.

På den lange bane har vi ganske enkelt den forening, vi fortjener. I den forløbne sæson har vi haft gode hulemøder og gode visearrangementer. Blander vi kortene rigtigt, skulle det være muligt at beholde de mest givende elementer af foreningens hidtidige virke.

Endnu er ikke alting klippet ned, og det er i øvrigt slet ikke forår. Hvis vi tænker, vælger og handler nu, skulle vi have masser af muligheder for, at både bestyrelsen og medlemmerne kan få et

Godt nyt år!

Kærlig hilsen, Kim

P.S.: Bestyrelsen leder allerede nu efter viseværter og forslag til temaer for den kommende sæson!

Har vi din rigtige mailadresse?

***Foreningen sparer penge, hver gang vi bruger email!
(og du modtager de seneste nyheder)***

***Husk, at du kan hjælpe foreningen med at markedsføre
visekoncerterne i Krudttønden:***

***Hent plakater på hjemmesiden, fordel dem i dit
nærområde, og tag en ven med!***

WISEAFTEN TORSDAG DEN 23. NOVEMBER

af Kim Ravn-Jensen

Der går desværre lang tid mellem, at Visens Venner København fylder Krudttøndens hestestald op, men torsdag aften den 23. november 2008 var en af de gange. Marianne le Dous var visevært for et projekt, hun har arbejdet med længe: *"Visen og samfundet"*.

Før pausen optrådte "vore egne" med selvvalgte numre: 13 personer medvirkede i 18 viser af 16 forfattere. Det viser, at foreningens aktive opfatter aftenens emne som ganske centralt. Standarden kunne vi også godt være bekendt.

Efter pausen præsenterede Per Warming "Laboratorium for politiske viser" og fremførte smagsprøver derfra. Forekommer hans navn bekendt for udenforstående, kan det skyldes, at han har komponeret melodien til "Du kom med alt det der var dig".

Aftenens gæst lagde dog straks afstand til den form for lyrik, idet han ved den russiske sangskriver Vladimir Vysotskij fremhævede: "Måske hans hemmelighed er, at han ikke skriver så meget om sig selv - fik I den?". I det øjeblik faldt det mig ind, at den politiske vise måske står mig nærmere, end jeg troede.

Udvalget af viser efter pausen rørte mig i det hele taget mere, end jeg havde forventet. Dog fik jeg også mine negative forventninger tilfredsstillet med en (oversat) sang af amerikaneren David Rovics (født 1967), som i sin "Vi er overalt" siger: "Når jeg siger, de riges tid lakker mod enden, så tyder jeg tidernes tegn. Se Havana, Caracas og Chiapas, de peger på fremtiden og viser vejen". Det udsagn er flot, men savner efter min mening troværdighed i en række henseender.

Men Per Warming har en scenefremtræden, der godt kan inspirere en amatør som mig, og aftenens møde med den politiske vise fik mig ikke til at løbe skrigende bort. Tak til Marianne og Per for en aften med et pulsslæg, jeg gerne vil opleve en anden gang i Visens Venner København!

VISEEFTERMIDDAG SØNDAG DEN 7. DECEMBER

af Vibeke Bonné

Tak for en vellykket og hyggelig eftermiddag, til JAIK (Jørn, Ivy Annmari og Kurt) De er dygtige og professionelle, og så virker de meget rutinerede.

Imellem P.H.'s viser kædede Annmari og Ivy numrene fint sammen, idet de samtidig fortalte om P.H. Selvfølgelig oplevede vi mange af de gamle viser, som vi kender så godt; men der var også flere jeg ikke kendte. De blev alle sunget med stor indlevelse af både Annmari og Ivy.

Som der står i programmet var P.H.-lampen med på verdensudstillingen i Paris 1925, og så var P.H. også en flittig arkitekt. Jeg vidste nu ikke, at han havde tegnet Pariserhjulet i Tivoli.

Det er jo december med travlhed, men til dem, der ikke var til stede, vil jeg sige, at de gik glip af en masse herlige viser. Selvom P.H. ikke har noget med jul at gøre, kom jeg i julestemning.

Jørn Schlichting, Ivy Parsbæk, Annmari Sol og Kurt Andersen

VISENS VENNER optræder gerne privat til runde fødselsdage, jubilæer, receptioner og andre festlige lejligheder!

INDKALDELSE TIL GENERALFORSAMLING

Hermed indkaldes alle medlemmer (både vennekredsen og de aktive) til den ordinære generalforsamling hos Visens Venner København

Torsdag den 12. marts 2009 kl. 19.00
i Krudttønden
Serridslevvej 2
2100 København Ø

Dagsorden i henhold til vedtægterne:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Regnskabet
4. Valg af formand, kasserer og tre bestyrelsesmedlemmer
5. Valg af revisor
6. Indkomne forslag
7. Budget og fastsættelse af kontingent
8. Eventuelt

Ad punkt 4: Følgende er på valg:

Kim Ravn-Jensen (formand)	modtager genvalg
Vibeke Kirst	modtager genvalg
Tonna Nørrelund	modtager genvalg

Endvidere er kassererposten og yderligere én bestyrelsespost vakante.

Ad punkt 6: I henhold til vedtægterne skal forslag indleveres senest den 1. marts. Bestyrelsen har selv følgende forslag:

Bestyrelsen bemyndiges til at tilpasse aktivitetsniveauet i sæsonen 2009/2010 efter de tilgængelige ressourcer, om nødvendigt gennem en væsentlig nedskæring i antallet af vennekredskoncerter.

Med venlig hilsen,
Bestyrelsen.
VISENS VENNER KØBENHAVN

OPHAVSRET FOR VISEVENNER

af Kim Ravn-Jensen

Medlemmerne af Visens Venner København har forenet sig omkring en formålsparagraf. Dermed har vi ikke alene forpligtet os til at dyrke visekunst, men også til at samarbejde om det. Derfor er det relevant at kende de processer, som kanalisere penge til visernes ophavsmænd fra dem, som ønsker at benytte ophavsmændenes frembringelser.

(Lad mig lige præcisere: Jeg vil i denne artikel i stort omfang benytte juridiske termer. En person, som har frembragt et værk, er ophavsmand til det uanset køn...)

Mine studier af dansk ophavsret har givet mig indtrykket af et meget velsmurt og samfundsnyttigt maskineri. Statsmagten har i en 14 års periode faktisk haft smørekanden fremme i gennemsnit én gang om året for at nå frem til det, som i skrivende stund hedder ”Lov om ophavsret” og senest er revideret den 9. juni 2006.

Heldigvis behøver en dyrker af visekunst ikke at kende alle aspekter i alle detaljer. Og der findes meget nyttigt materiale på internettet, som det vil fremgå nedenfor.

Kulturministeriet har lagt en meget overskuelig vejledning for almindelige kulturbrugere her:

http://www.kum.dk/graphics/kum/downloads/Publikationer/Ophavsret_miniguide.pdf

”Bibliotekernes JURAPORT” har placeret en række nyttige links her:

<http://www.bibliotekernesjuraport.dk/Ophavsret.asp>

Jurist- og Økonomforbundets Forlag har lagt Morten Rosenmeiers glimrende 264-siders vejledning for ikke-jurister ud her:

<http://ubva.lovportaler.dk/showdoc.aspx?docId=ubva-pub-ophavbegyndere-full>

(den kan også købes som bog).

De til enhver tid gældende love må kunne findes her:

<https://www.retsinformation.dk/>

Den grundlæggende ophavs- og naboret

Udgangspunktet for enhver anvendelse af ophavsret er, at et eller flere mennesker har skabt et værk. Et værk bærer pr. definition præg af sin ophavsmand og har den egenskab, at der kan findes eksemplarer af det, som er fysiske objekter. Lovgivningen giver værkeres ophavsmænd mulighed for at tjene penge ved at sælge rettigheder til værkerne i et nærmere aftalt omfang.

”Et nærmere aftalt omfang” skal forstås helt bogstaveligt. Denne artikel beskriver, hvordan dele af en ophavsret kan være en handelsvare, men ophavsmanden (eller dennes arvinger) vil altid have visse rettigheder tilbage.

En visefremførelse er ikke et ”værk”. ”Lov om ophavsret” beskytter også fremførelser af værker samt optagelser af fremførelserne, men det sker i særlige paragraffer, som jurister kalder ”naboretlige”.

De ”naboretlige” paragraffer peger tilbage på ophavsrettens centrale paragraffer, så reglerne er i vidt omfang parallelle. Men der er en væsentlig forskel: Ophavsretten gælder i 70 år efter udgangen af den længstlevende ophavsmands dødsår. Den naboretlige beskyttelse gælder derimod i 50 år efter udgangen af det år, fremførelsen skete eller blev offentliggjort (hvis der er tale om en optagelse af en visefremførelse).

Udløb af ophavsret er nok mere interessant for visevenner end for så mange andre. Når en ophavsret er udløbet, er den der i princippet ikke mere. Man skal dog være opmærksom på, at det eksemplar, man måtte ønske at kopiere, typisk vil have en kæde af rettigheder forbundet med sig. Et nodeforlag kan for eksempel have ophavsret til den trykte nodes udformning, og en CD-udgivelse af ubeskyttet materiale vil være naboretligt beskyttet, blot fordi den er en CD-udgivelse.

Som hovedregel har rigtig mange interessenter altså rigtig mange rettigheder til det materiale, visevenner går og pusler med. Fandtes der ingen undtagelser, kunne ophavsmændene næppe have en stabil indkomst fra brugere, som i almindelighed overholder lovgivningen. Undtagelserne er derfor vigtige og vil blive behandlet i det følgende.

Undtagelse nr. 1: privat brug

Når man som privatperson har købt en bog, har man købt de mest umiddelbare rettigheder til at disponere over den. Bogens ophavsmand har dog stadig mange rettigheder tilbage, for eksempel retten til at kopiere den eller at fremføre dens indhold offentligt. Ophavsretslovens § 12 giver imidlertid ret til at kopiere til privat, ikke-erhvervsmæssig brug. ”Privat” skal forstås som, at man skal have en personlig relation til brugerne af kopien.

Det foregående afsnit kan ikke stå alene. Det er ikke tilladt at kopiere kopierne, og en lovlig kopi skal naturligvis være taget af et lovligt eksemplar. Musikværker og filmværker må ikke kopieres med bistand fra nogen, man ikke har personlig tilknytning til. Af og til møder man formuleringer (f.eks. ”Eftertryk forbydes”), der tilsyneladende vil indskrænke retten til privat kopiering, men den ret kan ikke indskrænkes.

Endvidere må digitale kopier kun tages til eget brug, og lejet eller lånt materiale må slet ikke kopieres digitalt. Reglerne om digital kopiering er indført, fordi man med moderne computerteknik let kan fremstille kopier, som er særdeles gode. Derfor måtte der gøres noget for at genoprette balancen mellem at sikre ophavsmændenes indtjening og at få tingene til at fungere i praksis.

Med disse regler må de aktive i en viseforening frit kunne udveksle kopieret materiale, hvis der blot en enkelt gang er kopieret analogt (”analog kopiering” er det modsatte af ”digital kopiering”). Da grammofonplader og almindelige radio- og tv-signaler er analoge, skulle der være gode muligheder for, at vi kan holde os inden for lovens rammer.

Det bør måske indskærpes, at § 12 handler om offentliggjorte værker. Skulle man komme i besiddelse af fremmed materiale i manuskriptform, skal der gøres nogle overvejelser.

I denne artikels indledning (side 10) henviste jeg til en pjece fra ”Kulturministeriets Infokiosk”. Den giver et letforståeligt billede af lovgivningen inden for dette område.

Undtagelse nr. 2: organisationer som KODA, Gramex, NCB m.fl.

I en verden, hvor ophavsmændene som hovedregel kan bestemme alt, giver Ophavsretslovens § 12 privatpersoner et frirum til ikke hele tiden

at skulle spekulere over ukendte ophavsmænds hensigter. Uden for privatsfæren sørger et antal halvoffentlige organisationer for en smidig afvikling af tilladelser og pengestrømme.

Grundideen er, at hvis ophavsmændene organiserer sig, bliver de svære at overse. Ophavsmændene har fordel af en organiseret pengeopkrævning. Til gengæld har den historiske udvikling ført til, at ophavsmændenes i princippet helt frie dispositionsret er blevet mere skabelonagtig. Organisationernes kunder kan faktisk købe fremførelsesrettigheder på helt ensartede betingelser uden nogensinde at tænke på ophavsmændenes egenart. Det princip er ført så langt ud, at en ophavsretsorganisation kan sælge rettigheder til et ikke-medlems værker, hvorefter enhver tvist er køberen uvedkommende. På denne og andre måder er organisationerne og lovgivningen grundigt sammenvævet.

Enhver Visens Venner-forening har en aftale med KODA, som gør det lovligt, at vi fremfører beskyttet tekst og musik fra en scene. Mange foreninger lægger sig ind under en rammeaftale med paraplyforeningen ”Visens Venner i Danmark”. Da Visens Venner København har offentlig adgang til vennekredsarrangementerne, er vores forening direkte kunde hos KODA og afregner for hvert vennekredsarrangement.

Ved optræden ”ude i byen” påhviler ansvaret for KODA-anmeldelse altid arrangøren. KODA’s procedurer er så smidige (og deres takster så relativt små), at enhver bør kunne finde sig til rette med dem.

Den beskrevne, strømlinede håndtering af opførelsesrettigheder gælder kun for ”løse numre”. For samlede sceniske værker gælder andre regler.

Organisationen NCB (Nordisk Copyright Bureau) håndterer rettigheder til CD-indspilning af beskyttet materiale. Da jeg på foreningens vegne skulle bane vej for dobbelt-CD-en med Jørgen Jacobsen og Susanne Dyhr, erfarede jeg, at NCB’s verden er mere beregnet for professionelle, end KODA-verdenen er det. Tingene har sjove navne: Det hedder ikke ”at få lov til at udgive en CD”, men at få ”mekaniseringstilladelse til et fonogram”. Endvidere skal man have fat i ophavsmændene eller deres arvinger, hvis det indspillede materiale ikke tidligere har været udsendt på plade. Den nævnte dobbelt-CD krævede faktisk tilladelse fra Kattens Værn på Frederiksberg, da denne organisation har arvet komponisten Amdi Riis’ ophavsrettigheder!

Undtagelse nr. 3: Sanghæfter og rene bagateller

De uddelte fællessange ved et typisk visearrangement har deres helt egen plads i Ophavsretsloven: § 18, stk. 3. Der må dog ikke uddeles flere end 300 sanghæfter...

I Morten Rosenmeiers bog ”Ophavsret for begyndere” (se side 10) fastslår forfatteren som et grundlæggende princip for al lovgivning, at ”retten er ligeglad med bagateller”. Det er derfor tilladt at gå ned ad gaden og fløjte ”Alle går rundt og forelsker sig” uden KODA-tilladelse, ligesom man ikke har hørt om sagsanlæg i anledning af, at tekstudsnit fra en internetside er blevet kopieret og indsat i en privat email, selv om det overtræder forbuddet mod digital kopiering til ikke-personlig brug.

Omvendt må man antage, at i de retssager, hvor privatpersoner er blevet idømt store erstatninger for ulovlig kopivirksomhed, har sagsøgeren kunnet overbevise retten om et tab, som ikke var bagatelagtigt.

Angivelse af forfatter- og komponistnavn

Ophavsretsloven siger i § 3, at ”Ophavsmanden har krav på at blive navngivet i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, såvel på eksemplarer af værket som når dette gøres tilgængeligt for almenheden.”

Det er næppe et retskrav, at forfatteren og komponisten navngives ved en almindelig visefremførelse. På den anden side er vi nok mange i vor forening, som vil kalde det ”god skik”. Opfattes det som kluntet, hvis visesangeren gør det mundtligt, kan det gøres skriftligt. Skulle det lejlighedsvis helt smutte, har vi sikkert mere væsentlige bebrejdelser at kaste i hovedet på hinanden, hvis vi føler trang til netop det.

Bearbejdelser

”Lov om ophavsret” giver som hovedregel ophavsmanden til et værk hånds- og halsret over alle bearbejdelser af værket, herunder oversættelser. De fleste bearbejdelser, som kan blive aktuelle for en viseven, vil sikkert være OK uden videre. Hvis bearbejdelsen er sket uden for ens egen kreds, skal man dog være opmærksom på, at bearbejderen har ophavsret til bearbejdelsen side om side med den oprindelige ophavsmands rettigheder til sit bidrag.

I bogen ”Ophavsret for begyndere” fornemmer jeg et spændingsfelt mellem, at Ophavsretsloven i § 3, stk. 2, siger, at ”Værket må ikke ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden på en måde eller i en sammenhæng, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart.”, og, at parodier og lignende normalt accepteres. Men Morten Rosenmeier er ikke i tvivl om, at parodier er OK, og det synspunkt er hermed givet videre.

Morten Rosenmeier har for øvrigt ikke ophavsret på sit synspunkt. Man kan kun have ophavsret på et værks konkrete udformning, ikke på ideerne bag det.

Ophavsret hen over landegrænser

Dansk lovgivning dækker udelukkende handlinger foretaget i Danmark. Det passer fint med, at medlemmer af Visens Venner København typisk har deres virke her. Udlændinges ophavsret i Danmark er dækket gennem internationale aftaler, der også fremtræder som et velsmurt maskineri. Det bør måske nævnes, at en udenlandsk ophavsmand kan være beskyttet i en kortere periode end de nævnte 70 år, fordi beskyttelsesperioden i ophavsmandens hjemland er kortere.

Hvordan en dansk ophavsmand er beskyttet i udlandet, er næppe relevant for det gennemsnitlige medlem af vor forening. Det og andet agter jeg at komme ind på i en efterfølger til denne artikel.

Glæd jer til artiklen ”*Ophavsret for ophavsmand*”!

**Se www.visensvenner.dk
(Visens Venner i Danmark)
for andre Visens Venner-arrangementer.**

Samme sted findes CD-anmeldelser samt oplysninger om visetræf, søsterforeninger, paraplyorganistationer med videre

***Husk, at medlemmer af Visens Venner København
kommer ind til medlemspris i alle Visens Venner-foreninger***

B

Afsender: VVK v/Claus Alsted, Gl. Bagsværdvej 40, 2800 Lyngby

BESTYRELSEN

Kim Ravn-Jensen, formand, Dæmningen 5, 2500 Valby.

formand@visensvenner-kebb.dk - 3645 1863 / 2145 8811

Vibeke Kirst, næstformand og aspirantkontakt, Tybjergvej 40,

2720 Vanløse. *morkirst@yahoo.dk* - 3874 7215

Claus Alsted, sekretær, Gl. Bagsværdvej 40, 2800 Lyngby.

ca@mail.dk - 4588 5517

Vibeke Bonné, medlemspleje og vennekredskontakt,

Fredskovhellet 20, 1. th, 3400 Hillerød. *per.bonne@youmail.dk* - 4879 5956

Marjanne K.B. Reinau, u. portefølje, Hammeren 32, 1/197, 2630 Tåstrup.

marjannereinau@besked.com - 4352 0995 / 2442 9733

Tonna Nørrelund, udeoptræden, Tjørnelunds Alle 17, 2500 Valby.

tonn@mail.tele.dk - 3630 7223 / 2467 8311

UDEN FOR BESTYRELSEN

Arkivar

Mette Brabæk – *mette.brabaek@privat.dk* - 3880 0283 sommer 4494 6483

Redaktion: *Kim Ravn-Jensen (ansv.), Vibeke Bonné, Claus Alsted*

CVR nr. 29985774. Kontingent: Kr. 175,- pr. år (januar-december)

BG konti: Giro 549 6624; Bank 1551 549 6624

Višedommen trykkes i ca. 200 eksemplarer og sendes/uddeles til Visens Venner Københavns medlemmer, alle danske Visens Venner-foreninger, til biblioteker og til andre institutioner og organisationer.

Næste deadline: 15. april 2009